

JURISPRUDENTIE - deel 2

Zoals beschreven en van commentaar voorzien door Paul Enklaar
Expertisecentrum Verkeer en Vervoer - Politieacademie - Apeldoorn

Teksten verschenen in het blad Verkeersknooppunt vanaf nummer 135 tot heden

INHOUDSOPGAVE (u kunt hier met uw muis een onderwerp aanklikken)

Een 'motorfiets' met een gele plaat is een "bromfiets".

Ingeschakelde weerstand belet het meten constructiesnelheid brommer op rollentestbank: opzettelijk belemmeren van een ambtshandeling (art. 184 Sr)

Bekeuring op kenteken. De feitelijke betrokkene (bestuurder van de auto) mag ook zónder machtiging van de kentekenhouder beroep instellen.

Een auto met geschorst kenteken staat op straat geparkeerd. Dit betekent echter het einde van de schorsing.

Automobilist volgt voorsorteerstrook maar buigt ná de verkeerslichten alsnog af in een andere richting. Sanctie terecht.

Geen geldig APK-keuringsbewijs in auto aanwezig. Hoewel het niet zijn auto was, werd de bestuurder terecht bekeurd.

Een vrouw in beschoon toestand wil weggrijpen met haar auto, waarop een politieambtenaar ingrijpt en de sleutels uit het contact haalt. Terechte veroordeling voor een poging tot rijden onder invloed.

Een ladder op de imperiaal van een auto steekt uit. Een fietser rijdt hier tegenaan. Degene die de auto parkeerde is betrokkene bij een verkeersongeval.

Bloedproef rechtsgeldig. Na een verkeersongeval werd een verdachte behandeld in een ziekenhuis. De verbalisant was daarom van mening dat er een medische oorzaak was, waardoor de verdachte niet kon meewerken aan de ademanalyse.

Keren over een doorgetrokken streep, terwijl er geen tegenliggers konden komen vanwege een geopende brug.

Proces-verbaal voor overschrijding maximumsnelheid met 42 km/u. Tevens beschikking voor onvoldoende rechts rijden op auto(snel)weg. Van deze samenloop werden geen meldingen gedaan in het PV en de beschikking. Vernietiging beschikking.

Radarsnelheidsmeting en bocht in de weg. Beschikking wordt vernietigd.

Geen voorrang verleend en bekeurd op kenteken. Staandehouding was mogelijk. Beschikking vernietigd.

Uitsluitend degene tot wie de beschikking is gericht – bijvoorbeeld een leasebedrijf - kan in beroep gaan. Iemand anders kan dit alléén met een schriftelijke machtiging.

Verbod snelheidsmeting op bruggen (CPVC-rapport) is niet van toepassing op bruggen zonder stalen boogconstructies, zoals de Zeelandbrug.

Werkzaamheden aan het trottoir. Overschrijding maximumsnelheid bij wegwerkzaamheden.

Vermoeden ongeschiktheid rijbewijsbezitter. Het schorsen van de geldigheid van het rijbewijs mag alleen als zo iemand als bestuurder is opgetreden.

Na weigering ademanalyse kan men zich niet meer beroepen op eventuele onjuiste kwalificaties van de apparatuur en/of de bedienaar ervan

Muldersanctie. Bij beroep op kantontrechter zekerheid gesteld zónder een beschikkingnummer te vermelden. Ten onrechte niet ontvankelijk verklaard in beroep.

Mulder-betrokkene gaat in beroep met vanaf het internet 'geknipte en geplakte' argumenten. Er volgt een veroordeling in proceskosten vanwege kennelijk onredelijk gebruik procesrecht.

Motorrijder rijdt door rood. Hij claimt 'overmacht' omdat er een auto kort achter hem zou hebben gereden.

WAM blijft van toepassing op een onveilig achtergelaten aanhangwagen.

Wat betekent het "voor laten gaan" van voetgangers bij een VOP? Moet je altijd stoppen?

Met een buiten de EG/EER afgegeven rijbewijs mag men in Nederland 185 dagen rijden vanaf de dag van vestiging hier. Kan deze 185-dagen-periode vaker dan één keer van kracht zijn én wat is nu precies "vestigen in Nederland"?

Op de dag van keuring krijgt een autobezitter een sanctie voor het ontbreken geldig APK-keuringsbewijs

Betrokkene maakt kennelijk onredelijk gebruik van het procesrecht. Toch volgt geen kostenveroordeling.

Rit naar het CBR-rijexamen en daarna weer terug naar huis. De instructeur is alléén juridisch bestuurder tijdens de heenreis en niét meer na een succesvol rijexamen.

Een 'motorfiets' met een gele plaat is een "bromfiets".

Rechtbank Dordrecht
2 maart 2001

De eigenaar/bestuurder van een Honda MB5 bromfiets houdt zich bezig met races volgens de voorschriften van een bepaalde crossclub. Clubvoorschriften geven aan dat het een volledig originele brommer moet zijn, inclusief de gele plaat. Alleen wijzigingen van de cilinderinhoud, cilinderkop, carburateur en uitlaat zijn toegestaan. De eigenaar monteert dan ook voor een kleine € 2000 aan materiaal. Tijdens een 'testrit' op de voor het openbaar verkeer openstaande weg, wordt de man staande gehouden. Het blijkt dat er op de Honda een 118 cc cilinder is gemonteerd en dat de topsnelheid van het voertuig 147 km/u bedraagt. Omdat de cilinderinhoud hoger is dan 50 cc en de constructiesnelheid meer bedraagt dan 45 km/u, maakt de politie proces-verbaal op tegen de eigenaar/bestuurder voor het niet hebben van een rijbewijs en het ontbreken van een kenteken voor deze "motorfiets". Deze beide feiten worden de verdachte ook door het OM ten laste gelegd.

Ter terechtzitting wordt het volgende vastgesteld:

- Er was sprake van een testrit met een racemotor van een lichte categorie
- Een van de eisen van de raceclub was dat het voertuig volledig leek op een reguliere bromfiets
- De cilinderinhoud van het motorrijtuig was 118 cc en de topsnelheid bedroeg ongeveer 147 km/u
- Op het voerspatbord was een gele plaat aangebracht, zoals bedoeld in artikel 1.1 onder m, juncto artikel 5.6.1. eerste lid aanhef en onder c van het Voertuigreglement. Dit niet in verband met het gebruik van het voertuig op de weg, maar uitsluitend omdat dit een clubvoorschrift was.

De rechter overweegt het volgende:

Als wordt gelet op de constructie en bestemming moet het motorrijtuig worden gecategoriseerd als motorfiets, zodat dan een rijbewijs A en een kentekenbewijs onontbeerlijk zijn. Uit de aanwezigheid van de gele plaat op het voerspatbord lijkt voort te vloeien dat het voertuig "mede" moet worden aangemerkt als een "bromfiets" in de zin van artikel 1, eerste lid onder e van de WVV 1994. Van belang is dan ook te weten wat de betekenis is van het woordje "mede".

In de Nota van toelichting, horende bij het besluit dat de invoering van de gele plaat in 1985 regelde, staat over de consequenties ervan het volgende: "Het onderhavige besluit voorziet erin dat deze plaat voortaan ook voor de toepassing van het WVR en het RVV een voertuig in juridische zin tot bromfiets bestempelt". Bovendien staat er in deze NvT: "Vorenbedoelde wijzigingen brengen mee dat voor het vaststellen dat een voertuig als bromfiets in de zin van de wegenverkeerswetgeving is aan te merken, geen technisch onderzoek meer hoeft plaats te vinden, doch dat kan worden volstaan met de constatering dat het voertuig op de voorgeschreven wijze is voorzien van de gele plaat. Mocht op een voertuig volstrekt ten onrechte de gele plaat worden gevoerd – bijvoorbeeld op een motorfiets – dan zal daartegen op grond van het nieuwe artikel 80a, 4^e lid WVR (*tegenwoordig 5.1.4 VR*) kunnen worden opgetreden".

De rechtbank stelt vervolgens vast dat de wetgever met het huidige begrip "bromfiets" (artikel 1, eerste lid WVV 1994) heeft aangegeven het in de oude wegenverkeerswetgeving neergelegde stelsel voort te willen zetten.

Dit betekent volgens de rechtbank dat: "Op basis van de aangehaalde passages moet worden aangenomen dat de aanwezigheid van een gele plaat tot gevolg heeft dat voor de toepassing van de bepalingen van de wegenverkeerswetgeving het motorrijtuig uitsluitend moet worden aangemerkt als 'bromfiets'".

Omdat niet kan worden bewezen dat de verdachte heeft gereden met een motorfiets volgt hierop vrijspraak voor de twee ten laste gelegde feiten: het rijden zonder rijbewijs en zonder kenteken.

De rechter neemt, hoewel de verdachte is vrijgesproken, nog wel een bijkomende beslissing. De inbeslaggenomen cilinder en carburateur, met een waarde van ruim € 1300, worden onttrokken aan het verkeer, omdat ter terechtzitting is gebleken dat met behulp van deze voorwerpen het strafbare feit van artikel 5.6.8 VR is begaan (overschrijding van de maximumconstructiesnelheid van de bromfiets). Het ongecontroleerde bezit van de genoemde cilinder en carburateur is, zo oordeelt de rechtbank, in strijd met de wet.

N.B. Niet onbelangrijk is het nog te weten dat het OM tegen dit vonnis aanvankelijk een cassatieberoep in bij de Hoge Raad instelde, maar dit in een later stadium heeft ingetrokken.

Ingeschakelde weerstand belet het meten constructiesnelheid brommer op rollentestbank: opzettelijk belemmeren van een ambtshandeling (art. 184 Sr)

Rechtbank Leeuwarden
17 januari 2002

De eigenaar van een bromfiets bouwde een weerstand in onder het spatbord, met de bedoeling daarmee tijdens een eventueel politieonderzoek op de rollentestbank de constructiesnelheid van de bromfiets te beperken. De weerstand kon door middel van een soort morsecode met de remhandel worden ingeschakeld.

Toen de politie op enig moment overging tot een dergelijke controle, schakelde de verdachte de weerstand in, waardoor het aanvankelijk niet mogelijk was vast te stellen wat de werkelijke constructiesnelheid van het voertuig was. Pas na verwijdering ervan kon de juiste constructiesnelheid worden vastgesteld. De politie maakte nadien o.a. proces-verbaal op wegens overtreding van artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht.^(*)

De politierechter oordeelde dat de wijze van handelen van de verdachte het volgende misdrijf oplevert: Opzettelijk enige handeling, door een ambtenaar belast of bevoegd verklaard tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten ondernomen ter uitvoering van enig wettelijk voorschrift, belemmeren.

De verdachte werd veroordeeld tot betaling van een geldboete van € 150 voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar.

^(*) Wetboek van Strafrecht
Tweede Boek. Misdrijven
Titel VIII. Misdrijven tegen het openbaar gezag
Artikel 184

1. Hij die opzettelijk niet voldoet aan een bevel of een vordering, krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar met de uitoefening van enig toezicht belast of door een ambtenaar belast met of bevoegd verklaard tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten, alsmede hij die opzettelijk enige handeling, door een van die ambtenaren ondernomen ter uitvoering van enig wettelijk voorschrift, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.

Dit arrest van het Hof Leeuwarden is inmiddels weer door de Hoge Raad ongedaan gemaakt. Zie verderop, of klik meteen hieronder met uw muis:

Uitsluitend degene tot wie de beschikking is gericht – bijvoorbeeld een leasebedrijf - kan in beroep gaan. Iemand anders kan dit alléén met een schriftelijke machtiging.

Bekeuring op kenteken. De feitelijke betrokkene (bestuurder van de auto) mag ook zónder machtiging van de kentekenhouder beroep instellen.

*Hof Leeuwarden
9 januari 2002*

Een kentekenhouder (K) krijgt een sanctie opgelegd van 60 gulden (€ 27,23) wegens overschrijding van de maximumsnelheid. De kentekenhouder gaat hiertegen in beroep bij de Officier van Justitie die het beroep ongegrond verklaart. De betrokken bestuurder (B) stelt daarop beroep in bij de kantonrechter tegen de beslissing van de OvJ. Omdat B geen schriftelijke machtiging van K overlegde werd hem hierop door de OvJ gewezen. De machtiging werd nooit overlegd, maar in plaats daarvan stuurde B wel een brief aan de kantonrechter met het dringende verzoek niet K, maar hém als betrokkene aan te merken. B werd echter door de kantonrechter niet ontvankelijk verklaard in zijn beroep, omdat er geen machtiging van K was overlegd en, zo oordeelde de kantonrechter, het niet mogelijk is dat een persoon beroep instelt in een zaak waarin hij volgens de wettelijke bepalingen geen partij is. B stelt tegen de beslissing van de kantonrechter hoger beroep in bij het hof. Het hof verklaart betrokkene niet ontvankelijk in zijn beroep omdat het bedrag van de opgelegde sanctie (lager dan € 70) dit niet toeliet.⁽¹⁾

Echter ... alvorens deze beslissing te nemen, overweegt het hof eerst nog het volgende: Omdat de sanctie niet werd opgelegd aan de betrokkene (B) zou deze strikt volgens de regels niet zélf beroep kunnen aantekenen, maar alleen met een machtiging van de kentekenhouder die de acceptgiro kreeg. Dit betekent echter dat de toegang tot de rechter onvoldoende is gewaarborgd voor degene die de feitelijke overtreding pleegde en hoogstwaarschijnlijk ook aansprakelijk kan worden gesteld voor betaling van de opgelegde sanctie.

Het Hof: “Daarom moet worden aangenomen dat in gevallen waarin de administratieve sanctie is opgelegd aan een ander dan degene die de feitelijke gedraging heeft verricht, ook deze laatste, naast degene aan wie de administratieve sanctie is opgelegd in (administratief) beroep kan gaan”. Omdat het zeer wel denkbaar is dat een dergelijk beroepschrift te laat binnenkomt, vervolgt het hof: “Hierbij dient met het oog op de toepassing van het bepaalde in artikel 6:11 Awb⁽²⁾ rekening te worden gehouden met de omstandigheid dat de beschikking aanvankelijk is verzonden aan de kentekenhouder van het voertuig”.

⁽¹⁾ **Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften**

Artikel 14

1. Degene die bij de rechtbank beroep heeft ingesteld, alsmede de officier van justitie, kunnen tegen de beslissing van de kantonrechter hoger beroep instellen bij het gerechtshof te Leeuwarden, tenzij de opgelegde administratieve sanctie bij die beslissing niet meer bedraagt dan € 70.

⁽²⁾ **Algemene wet bestuursrecht**

Artikel 6:11

Ten aanzien van een na afloop van de termijn ingediend bezwaar- of beroepschrift blijft niet-ontvankelijkverklaring op grond daarvan achterwege indien redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest.

Een auto met geschorst kenteken staat op straat geparkeerd. Dit betekent echter het einde van de schorsing.

*Hof Leeuwarden
21 november 2001*

Iemand schorst de geldigheid van het kenteken van zijn auto 's ochtends om 10.10 uur. De auto staat echter geparkeerd in een parkeervak op de voor het openbaar verkeer openstaande weg. 's Middags om 17.22 uur wordt het voertuig door een controlerende ambtenaar opgemerkt, waarna deze de kentekenhouder een sanctie oplegt voor een verlopen APK. Betrokkene stelt beroep in en stelt dat hij voor een geschorste auto geen APK hoeft te hebben. De kantonrechter verklaart het beroep ongegrond, waarna de zaak wordt door de betrokkene wordt voorgelegd aan het hof. Het hof stelt dat, op grond van artikel 68, aanhef en eerste lid onder d van de Wegenverkeerswet 1994, de schorsing eindigt op het moment dat er met het voertuig gebruik van de weg wordt gemaakt. Nu het voertuig stond geparkeerd op de voor het openbaar verkeer openstaande weg was de schorsing niet meer van kracht. Daarom, zo oordeelde het hof, was de opgelegde sanctie m.b.t. de verlopen APK, terecht.

N.B. Met grote regelmaat zoekt men naar het artikel waarin het rijden met een geschorst kenteken strafbaar is gesteld. Zo'n artikel bestaat niet. De schorsing vervalt bij gebruik van de weg ogenblikkelijk. Dan blijven meestal de volgende overtredingen over: staan of rijden zonder geldige APK, onverzekerd zijn en eventueel het niet voldaan hebben van de houderschapsbelasting. Zie de tekst van artikel 68 hieronder:

Artikel 68 WVV 1994:

1. De schorsing eindigt:

- a. door opheffing als bedoeld in artikel 69, *(op aanvraag van de houder)*
- b. door verloop van een jaar nadat de schorsing is verleend,
- c. door het verval van de tenaamstelling in het kentekenregister *(na verkoop)*, of
- d. zodra met het voertuig gebruik van de weg wordt gemaakt *(staand of rijdend)*.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kan onder daarbij te stellen voorwaarden worden bepaald dat in bepaalde uitzonderingsgevallen tijdelijk kan worden afgeweken van het eerste lid, aanhef en onderdeel d.

In het tweede lid wordt bedoeld op de mogelijkheid om tijdens de schorsing via de kortste weg naar en van een plaats van keuring te rijden, óp de dag dat deze APK- óf RDW-keuring plaats vindt. Zie hiervoor artikel 23 van het Kentekenreglement. *(Enk.)*

Automobilist volgt voorsorteerstrook maar buigt ná de verkeerslichten alsnog af in een andere richting. Sanctie terecht.

*Hof Leeuwarden
22 juni 2001*

Een automobilist volgt een voorsorteerstrook maar besluit, nadat hij de verkeerslichten al voorbij is, tóch een andere richting in te gaan, dan die waarheen de pijlen van het gevolgde voorsorteervak wezen. Hij stelt in zijn beroep dat er geen doorgetrokken streep te zien was en dat een en ander zonder enig gevaar was verlopen. In de Nota van toelichting bij artikel 78 RVV 1990 staat dat een bestuurder die constateert dat hij de onjuiste voorsorteerstrook berijdt de juiste strook mag opzoeken, mits hij daarbij de verkeersveiligheid niet in gevaar brengt. De kantonrechter geeft de betrokkene gelijk, omdat hij van mening is dat dit ook geldt als de bestuurder zich pas ná de voorsorteervakken realiseert dat hij een onjuiste baan berijdt. De Officier van Justitie gaat tegen deze beslissing in beroep en stelt dat de kantonrechter een onjuiste uitleg gaf aan artikel 78. Naar de mening van de OvJ mag het wisselen van voorsorteerstrook – zonder dat er hierdoor gevaar ontstaat - uitsluitend plaatsvinden op het weggedeelte vóór het kruisingsvlak. Het hof buigt zich over de zaak en geeft de Officier van Justitie gelijk. De kantonrechter oordeelde waarschijnlijk, zo vermoedt het hof, naar aanleiding van de oude tekst van artikel 78 RVV 1990. De huidige tekst (*van kracht sinds 15 december 1999*) is volgens het hof echter duidelijk: “Op een kruispunt mag men geen andere richting volgen dan de voorsorteerstrook, waarop de bestuurder van een motorvoertuig of een bromfiets zich bij het einde daarvan bevindt, aangeeft.” Dat er tijdens de gedraging geen gevaar ontstond is niet relevant, zo oordeelt het hof. De opgelegde sanctie is derhalve billijk en ook een matiging ervan is niet aan de orde.

Geen geldig APK-keuringsbewijs in auto aanwezig. Hoewel het niet zijn auto was, werd de bestuurder terecht bekeurd.

*Hof Leeuwarden
30 januari 2002*

De bestuurder van een auto (*vermoedelijk een werknemer in een auto van zijn bedrijf; Enk.*) wordt gecontroleerd waarbij blijkt dat het APK-keuringsbewijs niet meer geldig is. Hem wordt daarom een sanctie opgelegd van f180,-. De betrokken bestuurder gaat hiertegen in beroep en stelt dat niet hij, maar de kentekenhouder hiervoor aansprakelijk is. Betrokkene meent dit te kunnen opmaken uit de tekst van artikel 72 van de Wegenverkeerswet 1994. Bovendien beroept hij zich op een krantenartikel waarin melding wordt gemaakt van het feit dat de Hoge Raad op 5 januari 2001 zou hebben bepaald dat sancties voor lichte verkeersovertredingen ten laste zouden moeten komen van werkgevers en niet van de werknemer. De kantonrechter stelt de man in het ongelijk. Het hof buigt zich vervolgens over de zaak. Vastgesteld wordt dat het derde lid van artikel 72 WVW 1994 aangeeft dat: "De eigenaar of houder aansprakelijk is als het keuringsbewijs zijn geldigheid heeft verloren, alsmede de bestuurder indien met het motorrijtuig over de weg wordt gereden". Nergens, zo stelt het hof, is te vinden dat getracht moet worden éérst de eigenaar of houder te achterhalen voordat de bestuurder zou kunnen worden aangesproken. Volgens de memorie van toelichting is het zo, dat alvorens een bestuurder met een voertuig gaat rijden, deze eerst vast moet stellen dat aan de wettelijke verplichtingen voor dat voertuig wordt voldaan. Nu de betrokkene als bestuurder van deze auto over de weg heeft gereden, kunnen zowel de eigenaar als de bestuurder aansprakelijk worden gesteld. Daarom, zo oordeelt het hof, is de sanctie terecht aan de betrokkene - als chauffeur van de auto - opgelegd.

Een vrouw in beschoonken toestand wil wegrijden met haar auto, waarop een politieambtenaar ingrijpt en de sleutels uit het contact haalt. Terechte veroordeling voor een poging tot rijden onder invloed.

*Hoge Raad
17 september 2002*

Wegens poging om te gaan 'rijden onder invloed' werd de verdachte in hoger beroep veroordeeld tot een geldboete van f 1500 en drie maanden ontzegging van de rijbevoegdheid.

De kennelijk onder invloed verkerende verdachte, was al eerder aangesproken door een politieambtenaar toen ze wilde gaan rijden. Na enige tijd maakte zij opnieuw aanstalten om haar auto te besturen. Nadat ze de motor van de auto had gestart en kennelijk weg wilde rijden, werd zij hierin echter belemmerd door een politiemans.

De Hoge Raad is van mening dat het Hof juist heeft geoordeeld, over de vraag of verdachte een strafbare poging tot het begaan van het misdrijf 'onder invloed een auto besturen'.

Zie hier onder een meer uitgebreide bijdrage over dit arrest.

Poging tot het 'rijden onder invloed' én de rechtmatigheid van de ademanalyse in dit geval

Wegens een poging om te gaan 'rijden onder invloed' werd een verdachte veroordeeld tot een geldboete van f 1500 en drie maanden ontzegging van de rijbevoegdheid.

Een vrouw, die kennelijk onder invloed was, maakte - nadat ze kort daarvoor al was gewaarschuwd door een politieambtenaar – opnieuw aanstalten om met haar auto te gaan rijden. Nadat ze de motor van de auto had gestart en blijkbaar weg wilde rijden, werd ze daarin belemmerd door een politieambtenaar.

De Hoge Raad heeft zich nu gebogen over de vraag of er sprake was van een strafbare poging tot het plegen van het misdrijf 'rijden onder invloed'. Het antwoord: "Ja".

Het arrest (*) van de Hoge Raad, dat op 17 september 2002 het licht zag, veroorzaakte her en der enige opwinding. Voor zover ik weet, is ook niet eerder proces-verbaal opgemaakt tegen iemand, of iemand veroordeeld, wegens een poging te gaan rijden onder invloed.

Zoals velen bekend zal zijn, ben je niet zo een-twee-drie "bestuurder" van een voertuig. Het zitten achter het stuur van een auto, zelfs met draaiende motor, betekent nog niet dat je bezig bent met het besturen ervan. Daarvoor moet, zoals met regelmaat in jurisprudentie te lezen valt, een voertuig ook werkelijk in beweging zijn.

Zaken tegen mensen die, onder invloed, achter het stuur van een stilstaande auto met draaiende motor zaten, liepen dan ook vrijwel altijd stuk op het feit dat de betrokkene niet als bestuurder werd aangemerkt.

Wat is er gebeurd?

Een beschoonken vrouw liep naar haar auto, vrijwel zeker met de bedoeling daarmee weg te rijden. Een politieambtenaar, op surveillance met zijn collega, zag dit en zei haar dat ze teveel gedronken had om nog te gaan rijden. Een rijverbod werd (kennelijk) niet opgelegd omdat de betrokkene, nadat zij was aangesproken, zich weer verwijderde. Na enige tijd een eindje verderop te hebben gewacht liep de vrouw echter weer naar haar auto, waarschijnlijk in de veronderstelling dat de politie weg was. Ze stapte in, startte de motor en schakelde de verlichting in. Op dat moment greep een van beide politiemensen in. Hij opende een portier en nam de sleutel uit het contactslot. De vrouw werd aangehouden en op het bureau werd een ademanalyse uitgevoerd.

Uit het arrest valt af te leiden dat in eerste instantie (ook) proces-verbaal is opgemaakt wegens overtreding van artikel 8 WVV 1994: het besturen van een voertuig onder invloed. In de loop van de

tijd werd zij hiervan echter vrijgesproken, maar subsidiair is haar blijkaar ook tenlaste gelegd: een poging tot het besturen onder invloed.

Het hof kwam, in hoger beroep, tot de slotsom dat er sprake was geweest van een strafbare poging waarna de eerder genoemde boete en een OBM werd opgelegd.

Poging in het Wetboek van Strafrecht

Artikel 45, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht luidt: "Poging tot misdrijf is strafbaar, wanneer het voornemen van de dader zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard". Iets verderop, in artikel 46b staat het volgende: "Vorbereiding noch poging bestaat indien het misdrijf niet is voltooid tengevolge van omstandigheden van de wil van de dader afhankelijk".

Een vrije vertaling zou kunnen zijn: "de poging een misdrijf te plegen is alleen maar strafbaar als de eigenlijke uitvoering van het misdrijf wordt verhinderd door omstandigheden waarop de dader geen invloed heeft". Hierbij valt te denken aan ingrijpen van buitenaf, zoals nu het geval was. Misschien had ook een startprobleem - door bijvoorbeeld een lege accu - al tot een voltooide poging kunnen leiden.

De Hoge Raad komt meent dat het hof, in eerdere instantie, terecht heeft geoordeeld dat er sprake was van een voltooide poging tot het rijden onder invloed.

De ademanalyse

Er speelde nog een andere kwestie. Nadat de verdachte was aangehouden werd haar medewerking gevraagd voor een ademanalyse op het politiebureau. De verdachte werd - zoals al aangegeven - vrijgesproken van het "besturen" onder invloed. De uitslag van de ademanalyse werd naderhand kennelijk wél als bewijsmiddel gebruikt om te kunnen komen tot een veroordeling wegens een "poging" te rijden onder invloed.

In artikel 163, eerste lid, van de Wegenverkeerswet 1994 staat: "Bij verdenking dat de bestuurder van een voertuig heeft gehandeld in strijd met artikel 8, kan de opsporingsambtenaar hem bevelen zijn medewerking te verlenen aan een onderzoek als bedoeld in artikel 8, tweede lid, onderdeel a".

Nu er geen sprake was geweest van concreet besturen van een voertuig, meende de raadvrouw van de verdachte dan ook, dat de ademanalyse niet had mogen worden uitgevoerd.

Het hof stelde - met bestudering van wetsgeschiedenis en kamerstukken - vast dat, hoewel er slechts sprake was van een poging tot besturen, er in de zin van artikel 163 (!) wél gesproken kon worden van een "bestuurder". Daarom oordeelde het hof dat de uitgevoerde ademanalyse rechtmatig was. Ook dit werd door de Hoge Raad bevestigd.

Gebruik selectieapparaat

Tijdens het hier omschreven voorval hebben de politieambtenaren geen gebruik gemaakt van de bevoegdheid uit artikel 160, vijfde lid van de Wegenverkeerswet 1994. Dit geeft de mogelijkheid personen, die aanstalten maken een voertuig te gaan besturen, te controleren op alcoholgebruik middels een selectieapparaat (het voorlopig onderzoek uitgeademde lucht). Naar aanleiding hiervan kan dan weer worden besloten al dan niet over te gaan tot het opleggen van een rijverbod.

Zowel het gebruik van dit selectieapparaat, als het opleggen van een eventueel rijverbod is facultatief. Opsporingsambtenaren kunnen zelf beslissen of zij van deze bevoegdheden gebruik maken. De raadvrouw van verdachte heeft op dit punt kennelijk ook gereageerd.

Het hof oordeelde echter dat er door de politieambtenaren geen fout is gemaakt, vanwege het achterwege laten van het voorlopig ademonderzoek (op het selectieapparaat).

Conclusie

- Aanstalten maken leidt normaal gesproken tot een voorlopig onderzoek uitgeademde lucht. Verplicht is dit echter niet.
- Naar aanleiding daarvan, óf van de waarnemingen van de politie, kan een rijverbod worden opgelegd.
- Het nadien tóch rijdend aantreffen van betrokkene, betekent een overtreding van het rijverbod en (vrij zeker) ook een overtreding van artikel 8.
- Zodra iemand - onder invloed - weg tracht te rijden en de politie óf een ander grijpt tijdig in, kan er sprake zijn van een voltooide poging tot rijden onder invloed (misdrijf).
- Mogelijk zal er, in analogie met het hier beschrevene, dan bovendien sprake kunnen zijn van een voltooide poging tot het negeren van het rijverbod (misdrijf), als dit kort daarvoor werd opgelegd.

- Een ademanalyse (c.q. bloedproef) mag na een poging tot rijden onder invloed worden uitgevoerd.

Helder lijkt me wel, dat dit arrest er niet toe mag leiden, dat van de gebruikelijke preventieve werkwijze wordt afgezien. Dit betekent dat er, mijns inziens, moet worden opgetreden tegen aanstaltenmakers met het opleggen van een formeel rijverbod. Dit na gebruikmaking van het selectieapparaat óf op grond van eigen waarneming.

Door het opleggen van een rijverbod worden potentiële 'wegrijders' mogelijk eerder afgeremd in hun kwalijke voornemen.

Als - met dit arrest in gedachten - de politie om een hoekje af gaat wachten of een dronkeman inderdaad met zijn auto weg gaat, om dan op het laatste moment in te grijpen, is zij absoluut fout bezig.

Paul Enkelaar
Expertisecentrum Verkeer en Vervoer
PIVM – Apeldoorn

(*) Hoge Raad nr. 01305/01 van 17 september 2002. Onder andere in Verkeersrecht 2002/11 en het Nederlands Juristenblad nr. 37 van oktober 2002

Een ladder op de imperiaal van een auto steekt uit. Een fietser rijdt hier tegenaan. Degene die de auto parkeerde is betrokkene bij een verkeersongeval.

*Hoge Raad
22 mei 2001*

Iemand parkeert een auto. Een op het dak liggende ladder steekt uit boven een fietsstrook. Een passerende fietser rijdt tegen deze ladder aan en raakt gewond. Terwijl deze man wordt geholpen door omstanders, komt de chauffeur van de auto naar buiten. Hij kijkt een keer in de rondte, mompelt dat het zijn schuld niet is, stapt in en rijdt weg. De vraag was of deze chauffeur, die tijdens het gebeure niet bij zijn voertuig was, tóch artikel 7 Wegenverkeerswet 1994 had overtreden (vluchtmisdrijf). Het hof meende dat het er om gaat identiteit vast te kunnen stellen van betrokkenen. Dit om de vaststelling van een nog onzekere aansprakelijkheid mogelijk te maken. Daarom zo stelde het hof: “dient degene die bij het ongeval betrokken is, of door wiens gedraging een ongeval is veroorzaakt – ongeacht of hij daaraan schuld heeft – op de plaats van het ongeval behoorlijk gelegenheid te bieden tot vaststelling van zijn identiteit en, voor zover hij een motorrijtuig bestuurde, tevens van de identiteit van dat motorrijtuig”. Het hof gaf aan dat het onjuist is te veronderstellen, dat die gelegenheid slechts hoeft te worden geboden door degene die als “bestuurder of verkeersdeelnemer” betrokken is bij het verkeersongeval. De Hoge Raad onderschrijft de stellingname van het hof en verwerpt dan ook het beroep dat namens de automobilist was ingediend.

Bloedproef rechtsgeldig. Na een verkeersongeval werd een verdachte behandeld in een ziekenhuis. De verbalisant was daarom van mening dat er een medische oorzaak was, waardoor de verdachte niet kon meewerken aan de ademanalyse.

*Hoge Raad
1 oktober 2002*

Een automobilist is betrokken bij een verkeersongeval. De auto ligt op de kop in de middenberm en de bestuurder ligt er onaanspreekbaar naast, zo constateert de politie. Met een ambulance wordt de man overgebracht naar het ziekenhuis om daar te worden behandeld. De politie gaat er van uit dat de man, die (ook) verdacht wordt van overtreding van artikel 8 WVV 1994, langere tijd in het ziekenhuis moet blijven. Dit gezien de situatie waarin de man zich bevindt en uitlatingen hierover van het medisch personeel. Het verplaatsen van de ademanalyseapparatuur naar het ziekenhuis is vrijwel onmogelijk, gezien de omgevingsomstandigheden waaraan moet worden voldaan met betrekking tot deze apparatuur. Al met al oordeelt de politieambtenaar, dat een bloedproef de enige optie is, omdat het ondergaan van een ademanalyse om bijzondere geneeskundige redenen onwenselijk lijkt. Uiteindelijk blijkt men klaar met de behandeling van het slachtoffer om 01.30 uur. Vijf minuten later vindt de bewuste bloedafname plaats. Niet is gebleken dat de verdachte tegen de arts heeft gezegd, de bloedafname achterwege te laten omdat hij alsnog een ademonderzoek op het politiebureau wenste. Het hof oordeelt vervolgens dat de bloedproef legaal is verricht.

Hierop wordt de zaak aan de Hoge Raad voorgelegd. Deze oordeelt allereerst dat een onderzoek met ademanalyseapparatuur slechts plaats kan vinden in een daartoe geconditioneerde ruimte waar het apparaat staat opgesteld. Dit gelet op de Regeling ademanalyse. De politieambtenaar kan de verdachte vragen om medewerking aan een bloedonderzoek, wanneer een ademanalyse om bijzondere geneeskundige redenen onwenselijk is. De Hoge Raad: "De opsporingsambtenaar is hiertoe bevoegd als hij het bestaan van deze redenen naar alle redelijkheid kan aannemen". Bovendien oordeelt de Hoge Raad dat er sprake is van "bijzondere medische redenen", als een verdachte "op medische gronden niet in staat blijkt medewerking te verlenen aan een op de daartoe aangewezen plaats te houden ademonderzoek".

Als laatste stelt de Hoge Raad dat in een situatie als deze, de – met toestemming van de verdachte – ondergane bloedproef geldig is, ondanks het feit dat de verdachte misschien toch nog een ademonderzoek had kunnen ondergaan.

Keren over een doorgetrokken streep, terwijl er geen tegenliggers konden komen vanwege een geopende brug.

*Hof Leeuwarden
19 juni 2002*

Voor een geopende brug ontstaat een file. Een van de automobilisten vindt het wachten kennelijk onprettig. Hij keert zijn auto. Dit doet hij echter door een links van hem gelegen doorgetrokken streep te overschrijden. Hem wordt hierop een sanctie opgelegd van €113,45 (250 gulden). De man vindt de opgelegde sanctie buiten proporties. Er kon in zijn beleving immers geen verkeer komen vanuit de tegenovergestelde richting. Hij vindt dan ook dat het verkeer niet in gevaar is gebracht door zijn handelen. Nadat hij bij de Officier van Justitie en de kantonrechter nul op het rekest had gekregen buigt het hof zich over de zaak.

Dit oordeelt als volgt. Het is niet toegestaan een doorgetrokken streep, die zich bevindt tussen rijstroken, te overschrijden. Dit verbod geldt ook als er door het overschrijden ervan geen gevaar of hinder wordt veroorzaakt. Het hoge sanctiebedrag is echter gerelateerd aan de bescherming van het tegemoetkomend verkeer. Nu blijkt dat er geen tegemoetkomend verkeer was, ziet het hof reden om de sanctie terug te brengen tot €56,72 (honderdvijfentwintig gulden). Het tekent hierbij wel aan, dat in tegenstelling tot de gedachtegang van de betrokkene, er weldegelijk gevaar kan schuilen in de verrichte manoeuvre. Er kan namelijk ook sprake zijn van andere weggebruikers dan tegenliggers. Deze moeten er van uit kunnen gaan dat men zich houdt aan de regels en daarop hun gedrag kunnen afstemmen. Een verdere verlaging van het sanctiebedrag vindt het hof daarom niet passend.

Proces-verbaal voor overschrijding maximumsnelheid met 42 km/u.
Tevens beschikking voor onvoldoende rechts rijden op auto(snel)weg.
Van deze samenloop werden geen meldingen gedaan in het PV en de
beschikking. Vernietiging beschikking.

Gerechtshof Leeuwarden
8 januari 2003

Iemand rijdt 42 km te snel op een auto(snel)weg – de A10 rond Amsterdam - en rijdt bovendien onnodig lang links. Voor het te hard rijden wordt tegen de verdachte proces-verbaal opgemaakt, terwijl deze bestuurder tevens als betrokkene een muldersanctie wordt opgelegd voor het niet rechts rijden. In het proces-verbaal wordt géén melding gemaakt van de opgelegde sanctie, terwijl op de kennisgeving van beschikking evenmin is vermeld dat tegen de automobilist tegelijkertijd óók proces-verbaal is opgemaakt. De OM-transactie (€ 238,35) die verdachte werd aangeboden voor de snelheidsoverschrijding werd door hem betaald.

Het Hof verwijst in zijn overwegingen naar de destijds geldende Richtlijn administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Stc. 1997 / 218)*, waarin o.a. is gesteld dat per gebeurtenis voor maximaal 3 feiten een sanctie mag worden opgelegd en/of proces-verbaal mag worden opgemaakt. Bovendien is daarin gesteld dat, indien een gebeurtenis uit gedragingen en overtredingen bestaat er in het proces-verbaal melding dient te worden gemaakt van opgelegde sancties, terwijl op de aankondiging van beschikking melding moet worden gemaakt van het opgemaakte proces-verbaal. Van deze combinatie van 'mulder' en 'strafrecht' mag slechts in uitzonderlijke gevallen gebruik worden gemaakt, zo staat in deze aanwijzing.

Omdat zowel in het proces-verbaal als de beschikking deze meldingen ontbraken vernietigt het Hof de beschikking en beslissingen van de OvJ en kantonrechter, waarbij de opgelegde sanctie in stand bleef en bepaalt dat het bedrag van € 81,68 (180 gulden) dat als zekerheid werd gestort aan betrokkene moet worden terugbetaald.

* Vervallen op 09-09-1997 (Stcrt. 1997 – 218) De daarvoor in de plaats gekomen en momenteel geldende Aanwijzing administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften is van kracht geworden op 29-06-1999, gewijzigd per 07-11-2000; datum inwerkingtreding 01-08-1999 en van de wijziging 01-01-2001. Zie Staatscourant 1999 -137 en 2000 - 236 en 238. In de huidige aanwijzing heeft overigens géén wijziging in dezen plaatsgevonden. Nog steeds dient deze verwijzing over en weer plaats te vinden bij samenloop, terwijl ook nu nog geldt dat een dergelijke combinatie slechts bij uitzondering voor mag komen.

Radarsnelheidsmeting en bocht in de weg. Beschikking wordt vernietigd.

*Gerechtshof Leeuwarden
4 december 2002*

De bestuurster van een auto krijgt een beschikking thuis gezonden in verband met een overschrijding van de maximumsnelheid van > 15 t/m 20 km bij wegwerkzaamheden binnen de bebouwde kom van de gemeente Amsterdam. Goed voor een sanctie van 220 gulden (€99,83). Mevrouw is het hier niet mee eens omdat naar haar zeggen de meting plaats vond in een lange bocht, terwijl de voorschriften (CPVC-rapport)* aangeven dat dit niet is toegestaan. Omdat zij noch van de OvJ, noch van de kantonrechter gelijk krijgt, gaat zij in hoger beroep bij het Hof.

Nu er onduidelijkheid bestaat over de opstelling van de radarapparatuur, verzoekt de advocaat-generaal tot twee maal toe om een aanvullend proces-verbaal, waarop hij echter geen antwoord krijgt. Na bestudering van de radarfoto's is de advocaat-generaal van mening dat de meting plaats vond voor de bocht.

Het Hof vindt dat met deze vaststelling het verweer van de betrokkene in onvoldoende mate is weersproken. De twijfel over de opstelling van de apparatuur (wel of niet in een bocht) is niet weggenomen en daarmee staat onvoldoende vast dat de gedraging is verricht, zo oordeelt het Hof. De beschikking wordt vernietigd en betrokkene krijgt het als zekerheid gestorte bedrag van bijna € 100 terug.

* CPVC-rapport – mei 1980:
Paragraaf 3.2.

"Eisen ten aanzien van de meetplaats.

- a. Met het oog op het correct kunnen richten van de radarbundel moet het meten plaatsvinden op een weggedeelte waar de te meten voertuigen in rechte lijn, parallel aan de as van de weg plegen te rijden.
- b. Uit a. vloeit voort dat het meten in een bocht van de weg, op een circulatieplein of op een rotonde niet is toegestaan. Onmiddellijk voor of na zulke wegsituaties is het meten toegestaan, mits daar een recht stuk weg is van ten minste 50 meter lengte, dat beantwoordt aan het bij a. bepaalde."

Door de Politieverkeerscommissie is op 16 januari 2003 het standpunt ingenomen dat deze wijze van meten – 50 meter rechte weg - voor mobiele radarapparaten (bijvoorbeeld op statieven en gemonteerd in auto's) onverminderd van kracht blijft.

Geen voorrang verleend en bekeurd op kenteken. Staandehouding was mogelijk. Beschikking vernietigd.

*Gerechtshof Leeuwarden
13 november 2001*

Een vrachtautobestuurder verleent geen voorrang bij het oprijden van een rotonde in Nieuw Millingen. Een in de nabijheid rijdende politieambtenaar noteert het kenteken waarna de kentekenhouder een sanctie krijgt opgelegd.

De bestuurder van de vrachtauto gaat als gemachtigde van de kentekenhouder in beroep en geeft aan dat hij het jammer vindt, dat hij niet is staandegehouden door de politie. Hij had dan over het feit van gedachte kunnen wisselen. Hij stelt dat het een rustige zaterdagochtend was, met weinig verkeer en dat de politieauto op een provinciale weg enkele kilometers achter hem had gereden, zonder een poging te doen hem te laten stoppen.

Het Hof stelt in hoger beroep, dat sanctioneren op kenteken - gezien de tekst van artikel 5 WAHV - slechts mag plaats vinden als er geen reële mogelijkheid tot staandehouding is. De rechter mag er normaal gesproken van uit gaan dat er bij bekeuren op kenteken geen mogelijkheid tot staandehouden is geweest. Indien echter op dit punt verweer wordt gevoerd, moet de rechter hierop een uitdrukkelijke beslissing geven.

In het later opgemaakte proces-verbaal van bevindingen verwoordt de politieambtenaar het volgende: "Dat wij na constatering van genoemde gedraging nog enige tijd achter de vrachtauto hebben gereden is mogelijk. De reden van het niet staande houden is waarschijnlijk dat dit op de drukke provinciale weg niet op een veilige wijze mogelijk was."

Vervolgens acht het Hof het niet aannemelijk dat, gezien het moment van de overtreding (08.45 uur op een zaterdag), zich geen reële mogelijkheid tot staandehouding heeft voorgedaan. Daarom, zo oordeelt het Hof, is de sanctie ten onrechte aan de kentekenhouder opgelegd. De beslissingen van de kantonrechter en de Officier van Justitie evenals de initiële beschikking worden vernietigd en het als zekerheid overgemaakte bedrag van 180 gulden moet aan de betrokkene worden geretourneerd.

Uitsluitend degene tot wie de beschikking is gericht – bijvoorbeeld een leasebedrijf - kan in beroep gaan. Iemand anders kan dit alléén met een schriftelijke machtiging.

*Hoge Raad
14 januari 2003*

Een relatief korte tijd heeft de idee bestaan dat ook de eigenlijke overtreder beroep kon aantekenen tegen een mulderbeschikking, ondanks het feit dat de sanctie werd opgelegd aan de kentekenhouder (bijv. een leasemaatschappij). De WAHV geeft deze mogelijkheid slechts indien er hiervoor een schriftelijke machtiging is afgegeven, maar het Hof te Leeuwarden oordeelde dat óók zonder zo'n machtiging een ander, dan degene tot wie de beschikking was gericht, in beroep mocht gaan. Dit betekende dat het zelfs mogelijk was dat twee partijen tegelijkertijd tegen een en dezelfde beschikking beroep aantekenen.

Om een zogenaamde 'cassatie in het belang der wet' te verkrijgen, werd deze beslissing van het Hof voorgelegd aan de Hoge Raad.

De 'fijnproevers' onder u verwijs ik graag naar Verkeersrecht nummer 2 van 2003 waarin, op ruim 10 pagina's, het geheel staat verwoord. Ook is het arrest te vinden op de site www.rechtspraak.nl.

In essentie komt het arrest van de Hoge Raad er op neer dat, zoals ook de WAHV aangeeft, alleen diegene tot wie de beschikking is gericht de mogelijkheid heeft om hiertegen in beroep te gaan. Wel kan men zich laten vertegenwoordigen door een ander (bijvoorbeeld degene die de gedraging feitelijk verrichtte) door het afgeven van een schriftelijke machtiging hiertoe. Mocht een dergelijke machtiging ontbreken wordt hierop gewezen door de officier van justitie. Wordt deze ook daarna niet overlegd, is een niet-ontvankelijk-verklaring terecht.

Voor de eerdere, en nu dus ongedaan gemaakte, uitspraak van het Hof Leeuwarden klik op onderstaande link:

Bekeuring op kenteken. De [feitelijke](#) betrokkene (bestuurder van de auto) mag ook zónder machtiging van de kentekenhouder beroep instellen.

Verbod snelheidmeting op bruggen (CPVC-rapport) is niet van toepassing op bruggen zonder stalen boogconstructies, zoals de Zeelandbrug.

Gerechtshof Leeuwarden

29 mei 2002

Iemand rijdt te snel op de Zeelandbrug - een brug zonder stalen boogconstructies – en wordt 'geflitst'. Hij beroept zich op het feit dat niet vaststond dat het bewuste apparaat ook specifiek is geijkt op het juist functioneren ervan op die plaats.

In het rapport van de CPVC (mei 1980) m.b.t. het gebruik van radarsnelheidsmeters staat o.a. dat: "het gebruik ervan op of bij bruggen, staalconstructies e.d. niet is toegestaan, wanneer die een reflecterende invloed op de radarbundel kunnen hebben". Betrokkene meent dat niet met zekerheid kan worden aangenomen dat de meting correct is geweest.

Uiteindelijk komt de zaak terecht bij het Hof. De advocaat-generaal is – gebaseerd op informatie vanuit het PIVM - van oordeel dat de gebruikte apparatuur niet aan een aanvullende ijking hoefde te zijn onderworpen, omdat de Zeelandbrug niet meer is dan een normale autosnelweg, die op pilaren boven het water rust. Stalen constructies die een reflecterende invloed op de radarbundel kunnen hebben zijn daar niet aanwezig, zo stelt hij. Het Hof is van mening dat de AG voldoende gedocumenteerd heeft aangegeven dat het door de betrokkene aangevoerde hier niet van belang was. Het Hof bevestigt de beslissing van de kantonrechter, zodat de opgelegde sanctie in stand blijft.

Werkzaamheden aan het trottoir. Overschrijding maximumsnelheid bij wegwerkzaamheden.

*Hof Leeuwarden
19 juni 2002*

Iemand rijdt binnen de bebouwde kom op een weg, waar men bezig is met werkzaamheden aan het trottoir. Er zijn borden (model A1) geplaatst met een maximumsnelheid van 30 km per uur. De automobilist rijdt echter 46 km/u en krijgt een sanctie opgelegd van 220 gulden (€ 99,83). De betrokkene gaat in beroep omdat hij van mening is dat er geen sprake was van werkzaamheden aan de 'weg', maar aan het trottoir. De borden zijn volgens hem dan ook ten onrechte geplaatst. Bovendien vindt hij dat er is gehandeld in strijd met het gelijkheidsbeginsel, omdat er maar gedurende een deel van de tijd dat daar werkzaamheden werden verricht snelheidscontroles plaats vonden. Het Hof oordeelt als volgt. Het trottoir maakt ingevolge artikel 1 lid 1 sub b van de Wegenverkeerswet 1994 deel uit van de "weg". De borden waren daarom niet ten onrechte geplaatst. Bovendien, zo geeft het Hof aan, had de betrokkene zich hoe dan ook moeten houden aan de maximumsnelheid, omdat het niet aan een weggebruikers is om te interpreteren of borden al dan niet terecht zijn geplaatst. Voor wat betreft de vermeende schending van het gelijkheidsbeginsel oordeelt het Hof als volgt. Hiervan zou slecht sprake zijn geweest als er ten aanzien van de betrokkene zonder geldige (juridische) reden zou zijn afgeweken van het geldende beleid. Het staat de overheid, volgens het Hof, vrij om van tijd tot tijd en op door haar te bepalen tijdstippen na te gaan of men zich houdt aan geldende verkeersvoorschriften. In dat licht bezien was er daarom geen sprake van schending van het gelijkheidsbeginsel. De opgelegde sanctie blijft in stand.

Vermoeden ongeschiktheid rijbewijsbezitter. Het schorsen van de geldigheid van het rijbewijs mag alleen als zo iemand als bestuurder is opgetreden.

*Rechtbank Alkmaar
21 januari 2002*

Als er een vermoeden bestaat dat iemand, die in het bezit is van een rijbewijs, niet langer geschikt is om met het (de) voertuig(en) waarvoor dat rijbewijs is vereist aan het verkeer deel te nemen, kan een mededeling op grond van artikel 130, eerste lid, van de Wegenverkeerswet 1994 worden gedaan. Er wordt dan, als dit nodig wordt geoordeeld, een nader onderzoek gedaan naar de rijvaardigheid of geschiktheid van zo'n bestuurder.

Een dergelijke mededeling kan niet alleen plaats vinden als geconstateerd is dat zo iemand daadwerkelijk heeft gereden, maar ook gewoon gericht zijn tegen de 'rijbewijsbezitter' als zodanig. De Minister van V&W, in casu de Divisie Vorderingen van het CBR, kan besluiten tot aan de datum van het onderzoek de geldigheid van een rijbewijs te schorsen. De betrokkene krijgt in dat geval een brief waarin is gesteld dat hij/zij het rijbewijs, voor zover het al niet daar is, op moet sturen naar het CBR.

Degene waarover het in dit geval handelt kreeg ook een dergelijke brief thuis. De bewuste mededeling was o.a. gedaan naar aanleiding van een opname in een psychiatrisch ziekenhuis. De gesteldheid van de betrokkene was van dien aard dat, naar het oordeel van de rechter, de bewuste (art. 130) mededeling terecht was. Concrete verkeersdeelneming is immers niet vereist.

Een schorsing is, gelet op artikel 131 van de Wegenverkeerswet, alleen maar mogelijk op grond van artikel 130, lid 3 van de Wegenverkeerswet 1994. Dit betreft de situatie waarin een bestuurder de veiligheid op de weg ernstig in gevaar heeft gebracht. Daarentegen laat de ministeriële regeling, gekoppeld aan artikel 131 lid 3 van de Wegenverkeerswet 1994, schorsing van het rijbewijs toe, zowel voor een bestuurder als voor een rijbewijsbezitter.

De rechter oordeelde dat een schorsing én de daaraan gekoppelde verplichting het rijbewijs op te sturen onterecht was, nu een – ondergeschikte - ministeriële regeling een uitbreiding geeft van de gevallen genoemd in de wet (Wegenverkeerswet 1994). Er was in dit geval namelijk geen sprake van een "bestuurder", zoals in de Wegenverkeerswet 1994 voor een schorsing wordt vereist.

Na weigering ademanalyse kan men zich niet meer beroepen op eventuele onjuiste kwalificaties van de apparatuur en/of de bedienaar ervan

*Hoge Raad
1 april 2003*

Iemand weigerde mee te werken aan een ademanalyse op het politiebureau. Dit werd duidelijk omdat hij gewoonweg vertikte te blazen. Nadien beriep hij, dan wel zijn raadsman/vrouw, zich kennelijk op een onzekerheid aangaande de kwalificaties waaraan de apparatuur en de bedienaar ervan moeten voldoen (art. 4 en 7 van het Besluit alcoholonderzoeken).

De Hoge Raad oordeelde hierop dat een verdachte die niet heeft voldaan aan de verplichting tot ademanalyse en wiens gebrek aan medewerking ertoe heeft geleid dat het ademonderzoek niet is voltooid – afgezien van bijzondere omstandigheden – zich niet kan beroepen op het feit dat naar zijn mening het bepaalde in de art. 4, eerste lid, en 7, eerste lid, Besluit alcoholonderzoeken niet zou zijn nageleefd. Dit geldt ook als een verdachte medewerking weigert nadat met het onderzoek al aanvang is gemaakt.

Van bijzondere omstandigheden kan, zo geeft de Hoge Raad aan, sprake zijn als de verdachte bij de politie zijn weigering heeft gegrond op het feit dat het ademanalyseapparaat niet is voorzien van een geldige verklaring van goedkeuring of als het apparaat niet wordt bediend door een daartoe aangewezen opsporingsambtenaar.

Van dit laatste was in deze zaak geen sprake, zodat het beroep door de Hoge Raad wordt verworpen.

Muldersanctie. Bij beroep op kantonrechter zekerheid gesteld zónder een beschikkingnummer te vermelden. Ten onrechte niet ontvankelijk verklaard in beroep.

Hof Leeuwarden

23 oktober 2002

Iemand wordt een (mulder)sanctie opgelegd. Nadat - in eerste instantie - door de Officier van Justitie een beslissing is genomen, besluit de betrokkene hiertegen in beroep te gaan bij de kantonrechter. Alvorens toegang tot de kantonrechter te krijgen dient in mulderzaken altijd "zekerheid te worden gesteld" (het sanctiebedrag moet dan als 'borg' worden gestort op de rekening van het CJIB). Bij deze zekerheidstelling behoort logischerwijze o.a. het beschikkingnummer te worden vermeld. De betrokken stort echter op tijd het bedrag, maar vermeldt niet het nummer van de beschikking. Daarop stuurt het CJIB haar een brief waarin een uiterste datum wordt gegeven waarop het beschikkingnummer bekend moet zijn gemaakt. Zo niet, staat er in deze brief, zal het gestorte bedrag worden geretourneerd waarna de gebruikelijke incasso plaats zal vinden. Bovendien wordt nog het volgende in deze brief vermeld: "Eventueel wordt het bedrag geboekt op een door mij getraceerde zaak die op uw naam staat".

Bij het beroepschrift aan de kantonrechter heeft betrokkene een afschrift van deze - van het CJIB ontvangen - brief gevoegd, waaruit echter ook blijkt dat een bedrag van € 40,84 als zekerheidstelling is ontvangen.

De zaak komt bij de kantonrechter, die echter toch oordeelt dat mevrouw niet ontvankelijk is in haar beroep, omdat niet tijdig zekerheid is gesteld.

Het Hof deelt de mening van de kantonrechter niet. Hoewel mevrouw bij de betaling geen beschikkingnummer vermeldde en na contact met het CJIB mededeelde geen beschikkingnummer te weten, is de bewuste zekerheidstelling weldegelijk tijdig betaald. Het CJIB had in de ogen van het Hof dienen na te gaan of "er een zaak op haar naam stond", zoals ook in de brief uitdrukkelijk als mogelijkheid werd genoemd.

De niet-ontvankelijk-verklaring was dan ook onterecht, reden waarom het Hof de zaak weer terugverwijst naar de bewuste kantonrechter om daar alsnog te worden behandeld.

Onnodig geluid? Geluidssignaal ter afwending van dreigend gevaar?

*Hof Leeuwarden
28 augustus 2002*

De bestuurder van een auto met aanhanger, rijdend in IJsselstein, heeft 'groen licht' en wordt geconfronteerd met enkele fietsers die vlak voor zijn auto 'door rood rijden'. Hij claxonneert daarop stevig. Politie mensen in de nabijheid horen dit, volgen de man en leggen hem even later een sanctie op van ruim 80 Euro op voor het veroorzaken van onnodig geluid (feitnummer R 522). De politieambtenaar die de sanctie oplegde is van mening dat er geen sprake was van dreigend gevaar en dat de man meerdere malen toeterde.

De bestuurder gaat in beroep en geeft aan slechts éénmaal te hebben geclaxonneerd en dát ter afwending van dreigend gevaar. Bovendien stelt hij dat de politieambtenaar nooit heeft kunnen waarnemen of er als dan niet sprake was van dreigend gevaar, omdat deze zich in een 'uitzichtloze' positie bevond.

Uiteindelijk komt de zaak terecht bij het Hof, dat allereerst het RVV 1990 met Nota van toelichting raadpleegt. In deze Nota van toelichting is te lezen dat bij het verbod op het onnodig veroorzaken van geluid (artikel 57 RVV 90) met name moet worden gedacht aan telkens geven van gas tijdens het stilstaan: "Het hierdoor veroorzaakte kabaal is niet alleen vervelend voor de medeweggebruikers, maar ook voor de aanwonenden."

Andere artikelen die dit onderwerp raken zijn artikel 28 en 29 van het RVV 1990. In artikel 28 wordt gesteld dat bestuurders geluids- en knippersignalen mogen geven ter afwending van dreigend gevaar en in artikel 29 lezen we dat signalen niet mogen worden gegeven op een andere wijze dan in de bewuste paragraaf (waaronder art. 28) is aangegeven.

Het Hof stelt dat er in elk geval géén sprake is geweest van het 'veroorzaken van onnodig geluid' (sanctie in mei 2001 ruim €80), maar mogelijk wél van 'signalen' die illegaal werden gegeven (sanctie in mei 2001 ruim €54). Moeilijk valt vast te stellen of er inderdaad sprake was van 'dreigend gevaar'. De betrokkene - die aangaf dat er eerst één en vervolgens nóg een fietser vlak voor zijn auto door rood reden - en de politieambtenaar verschillen daarover van mening, evenals over het aantal gegeven signalen. Het Hof gaat er bij het ontbreken van het tegendeel van uit dat er inderdaad sprake kan zijn geweest van 'dreigend gevaar'. Nu de aandacht van de politieambtenaar werd getrokken door het eerste signaal en deze vervolgens geen gevaarlijke situatie (meer) waarnam, gaat het Hof er bovendien van uit dat er – in tweede instantie - inderdaad sprake is geweest van het geven van onnodige signalen (feitcode R 419).

Gezien het geheel komt het Hof tot het oordeel dat betrokkene in eerste instantie inderdaad op de juiste wijze gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid een geluidssignaal te geven, maar dat hij hiermee - nadat het gevaar geweken was - dus té lang is doorgegaan, getuige het feit dat een politieambtenaar kennelijk reden genoeg had zijn voertuig te keren en achter betrokkene aan te gaan. Echter gezien 'de omstandigheden waaronder de gedraging werd gepleegd', is het Hof van mening dat een matiging van de sanctie op zijn plaats is. Het neemt de volgende beslissing: de gedraging in de beschikking wordt gewijzigd in "signalen geven in andere gevallen of op andere wijze dan is toegestaan" (feitcode R419). Het bedrag van de administratieve sanctie wordt teruggebracht tot iets meer dan €27, zodat door de Advocaat-Generaal van de betaalde zekerheidstelling een bedrag van ruim €54 aan de betrokkene moet worden terugbetaald.

NB: Ik vind dit een voorbeeld van een weloverwogen 'Salomonsoordeel', waarmee m.i. alle partijen vrede kunnen hebben! (*Enk.*)

Mulder-betrokkene gaat in beroep met vanaf het internet 'geknipte en geplakte' argumenten. Er volgt een veroordeling in proceskosten vanwege kennelijk onredelijk gebruik procesrecht.

*Kantonrechter Groningen
11 november 2002*

Zoals waarschijnlijk wel bekend, zijn er op diverse internetsites allerlei argumenten te vinden waarmee een betrokkene in beroep kan gaan tegen - met name - snelheidsovertredingen. Het gaat dan over de opstelplaats van de radar, ijkdatum van het apparaat, de bevoegdheid en het al of niet beëdigd zijn van ambtenaren, certificeringen enz. enz. Met enig knippen en plakken is dan een uitgebreid beroepschrift samen te stellen, waarmee men de ambtelijke molen van justitie behoorlijk kan frustreren.

De kantonrechter in Groningen heeft in een dergelijke zaak nu 'teruggeslagen'. De rechter oordeelde dat duidelijk is komen vast te staan dan de gedraging (snelheidsoverschrijding) plaats vond en oordeelde het beroep van de betrokkene dan ook ongegrond. Bovendien vond de rechter dat de betrokkene in dit geval kennelijk onredelijk gebruik maakte van het procesrecht, door een "uit de lucht gegrepen en aan internet ontleend beroepschrift" in te dienen bij het OM. Dit had tot gevolg dat het OM genoodzaakt was om hierop te antwoorden enz. Gelet op artikel 13a van de WAHV (Wet Mulder) veroordeelde de kantonrechter de betrokkene dan ook in de kosten van de procedure, gemaakt door het OM, voor een bedrag van €161.

Het Hof Leeuwarden deed in juli 2003 ook uitspraak in een dergelijke zaak. Dit echter met een andere uitkomst

Klik hieronder om dat arrest te bekijken.

Betrokkene maakt kennelijk onredelijk gebruik van het procesrecht. Toch volgt geen kostenveroordeling.

Motorrijder rijdt door rood. Hij claimt 'overmacht' omdat er een auto kort achter hem zou hebben gereden.

*Hof Leeuwarden
3 juli 2002*

Zoals velen onder u bekend zal zijn, staan er óók in Amsterdam verkeerslichten. Een over de Dam rijdende motorrijder werd geconfronteerd met een exemplaar dat op rood sprong. Tóch reed hij door, waarna hem 'ter plekke' door een agente een sanctie werd opgelegd. De zaak kwam uiteindelijk bij het hof terecht.

De motorrijder beriep zich op overmacht en stelde dat hij door rood was gereden omdat hij werd geconfronteerd met een geel en later rood verkeerslicht, terwijl er een auto dicht achter hem reed. Bij hard remmen, zo stelde hij, zou deze auto een gevaar voor de veiligheid van hem hebben betekend en kon hij - als motorrijder - niet anders doen dan hij had gedaan, namelijk door rood rijden om het vege lijf te redden. De man vond dan ook dat de omstandigheden, waaronder hij de gedraging pleegde, het opleggen van een sanctie niet billijkten.

Het hof was dit echter niet met hem eens. Het vond dat de man zijn snelheid al zodanig aan had moeten passen dat hij, op het moment dat het licht op rood sprong, niet meer tot een abrupte snelheidsvermindering over had hoeven gaan. Gezien de geldende maximumsnelheid van 50 km per uur (bijna 14 m per sec.) en een geelfase van 3 seconden was er, zo oordeelde het hof, geen abrupte snelheidsvermindering nodig geweest als hij al eerder snelheid had verminderd, gezien de kort achter hem rijdende auto. Het beroep werd ongegrond verklaard.

WAM blijft van toepassing op een onveilig achtergelaten aanhangwagen.

*Rechtbank Utrecht
19 april 2000*

De bestuurder van een motorrijtuig koppelde een aanhangwagen af en liet deze, in het donker, onverlicht achter op een smalle weg met bomen aan weerskanten, waarna er een automobilist tegenaan reed. *(De verzekeraar van het motorrijtuig waarachter deze aanhangwagen als laatste gekoppeld was, blijft in principe verantwoordelijk voor zo'n aanhanger. Zie voetnoot *. Enk.)*

De WAM-verzekeraar van de oorspronkelijke trekauto en de verzekeraar van de automobilist die tegen de aanhanger reed, waren het in dit geval echter kennelijk oneens over het feit of deze aanhangwagen nu wél of niét "buiten het verkeer" tot stilstand was gekomen. De rechter stelde dat met het "buiten het verkeer tot stilstand gekomen" wordt bedoeld: "veilig buiten het verkeer tot stilstand gekomen" (zie o.a. arrest HR van 16/3/79; Enk). Het was dan ook niet zo zeer van belang of een aanhanger tot stilstand is gebracht op een plaats waar dit is toegestaan, maar of deze wel "veilig is achtergelaten".

Gezien de plek en omstandigheden oordeelde de rechter dat dit nu niet het geval was geweest. De WAM-verzekeraar van de auto waarachter het voertuig als laatste gekoppeld was, draaide dan ook grotendeels voor de aan de personenauto ontstane schade op.

* Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen
Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen,
Artikel 1:

Voor de toepassing van deze wet worden verstaan onder motorrijtuigen: alle rij- of voertuigen, bestemd om anders dan langs spoorstaven over de grond te worden voortbewogen uitsluitend of mede door een mechanische kracht, op of aan het rij- of voertuig zelf aanwezig dan wel door elektrische tractie met stroomtoevoer van elders; als een deel daarvan wordt aangemerkt al hetgeen aan het rij- of voertuig is gekoppeld of na koppeling daarvan is losgemaakt of losgeraakt, zolang het nog niet buiten het verkeer tot stilstand is gekomen;

Wat betekent het “voor laten gaan” van voetgangers bij een VOP? Moet je áltijd stoppen?

*Hof Leeuwarden
16 oktober 2002*

Een automobilist nadert een zebrapad (VOP) waarbij op het voor hem aan de linkerkant van de weg gelegen trottoir een – zo stelt hij - moeder met haar zoontje naast hun fietsen staan. De man oordeelt dat ze niet van plan zijn over te gaan steken, omdat de moeder met het kind staat te praten, zijn rug naar de naderende automobilist heeft gekeerd en ook een heel andere kant op kijkt dan naar het verkeer. Hij is dan ook van plan gewoon door te rijden. Op dat moment krijgt hij echter ineens een stopteken van een politieambtenaar, die daar kennelijk ook vlak in de buurt was. Na een forse remming stopt de man nog voor de politiemans én de VOP, waarna hij een sanctie opgelegd krijgt i.v.m. het niet voor laten gaan van voetgangers, die kennelijk van plan waren over te gaan steken. De politieambtenaar spreekt in het zaakoverzicht overigens over een vader met zijn zoontje. De man gaat in beroep, omdat hij van mening is dat de voetgangers helemaal niet van plan waren op dat moment over te steken.

Uiteindelijk belandt de zaak bij het hof in Leeuwarden, dat bij de beoordeling van de zaak onder meer gebruik maakt van de volgende tekst uit de Nota van toelichting bij het ‘oude’ RVV 1966: "Bepaald wordt dat de bestuurders een voetgangersoversteekplaats voorzichtig naderen en aan voetgangers, die zich daarop bevinden, onbelemmerde doorgang verlenen. Dit laatste beduidt, dat de voetganger zonder onderbreking zijn weg moet kunnen vervolgen, indien hij zich eenmaal op de voetgangersoversteekplaats heeft begeven. Het staat de bestuurder vrij achter hem of eventueel voor hem langs te rijden, indien voor het laatste voldoende ruimte is. Hij behoeft de voetganger immers geen voorrang te verlenen in de zin dat hij in alle gevallen moet wachten, totdat hij de overzijde bereikt heeft".

In de Nota van toelichting op het RVV 1990 staat: "De term 'ongehinderde doorgang verlenen' in de oude regeling is vervangen door 'voor laten gaan'. Het ongehinderd doorgang verlenen dat veel lijkt op de betekenis van voorrang, wordt gereserveerd voor bestuurders die elkaar op een kruising naderen. Voor andere gevallen waarbij prioriteit van de één boven de ander moet worden vastgelegd wordt de term 'voor laten gaan' gebezigd", en: "Nieuw is dat bestuurders dezelfde verplichting hebben tegenover voetgangers die kennelijk op het punt staan over te steken".

Het hof stelt allereerst dat een bestuurder die door zijn wijze van rijden de indruk wekt niet te zullen stoppen - ook in het geval dat hij uiteindelijk wel voor de VOP stopt – soms het verwijt gemaakt kan worden dat hij een voetganger niet voor laat gaan.

In dit geval bevonden de voetgangers zich op een voetpad aan de overkant van de rijbaan met twee rijstroken. Ook blijkt dat de betrokkene in staat was zijn voertuig tot stilstand te brengen vóór de oversteekplaats gezien het gegeven stopteken. Daarom is de vraag of door het naderen van deze automobilist de voetgangers zodanige hinder hebben ondervonden, dat gezegd kan worden dat de betrokkene hen niet heeft 'voor laten gaan'. Het is namelijk heel goed mogelijk, zo stelt het hof, dat ook wanneer de voetgangers zouden zijn begonnen met oversteken de automobilist zou hebben kunnen doorrijden vóór de voetgangers langs en zonder hinder voor hen. Bovendien valt niet uit te sluiten, dat wanneer hem door het gedrag van de voetgangers duidelijk was geweest, dat zij over gingen steken, hij zou zijn gestopt, zo stelt het hof.

Door dit al is naar het oordeel van het hof niet komen vast te staan dat de gedraging is verricht. Het hof verklaart het ingestelde beroep dan ook gegrond.

Met een buiten de EG/EER afgegeven rijbewijs mag men in Nederland 185 dagen rijden vanaf de dag van vestiging hier. Kan deze 185-dagenperiode vaker dan één keer van kracht zijn én wat is nu precies “vestigen in Nederland”?

*Hoge Raad
24 juni 2003*

Iemand afkomstig uit het buitenland (Antillen), werd bekeurd voor het rijden zonder geldig rijbewijs op de 10e september en 6e oktober 1999. De man was – vanaf 17 september 1998 - enige tijd hier ingeschreven in de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Hij keerde vervolgens terug naar de Antillen om daar werk te zoeken, waarop hij op 5 juli 1999 dan ook dáár werd ingeschreven in het bevolkingsregister. Na enkele maanden keerde hij weer terug naar Nederland waar hij op 18 augustus 1999 opnieuw werd ingeschreven in de GBA.

Deze zaak draaide om het feit of er op deze laatste datum een ‘nieuwe periode’ van 185 dagen was gaan lopen, waarin deze man gerechtigd zou zijn met zijn Antilliaanse rijbewijs hier te rijden. Zowel de rechtbank als nadien de Hoge Raad komen tot het oordeel, dat er in dit geval sprake was van een hernieuwde vestiging in Nederland. De man was immers gedurende enige tijd weer ingeschreven geweest in het bevolkingsregister van de Antillen. Dat betekende dat er weer een nieuwe periode van 185 dagen een aanvang had genomen op of kort voor het moment van de nieuwe inschrijving in de GBA op 18 augustus. De man was dus op 10 september en 6 oktober daarop volgend, gerechtigd met zijn buitenlandse rijbewijs hier te rijden.

Voor wat betreft het zich “vestigen” in Nederland, hoeft niet altijd een inschrijving in de GBA bepalend te zijn. Het hangt af van een waardering van de feitelijke omstandigheden, zoals die door de rechter worden beoordeeld.

Op de dag van keuring krijgt een autobezitter een sanctie voor het ontbreken geldig APK-keuringsbewijs

Hof Leeuwarden
4 juni 2003

De eigenaar van een auto bood dat voertuig op 2 mei voor een APK-keuring aan. De auto werd echter 'afgekeurd'. Daarop nam de man de auto weer mee om enkele noodzakelijke reparaties te verrichten, waarna hij de volgende dag - op 3 mei - de auto opnieuw ter keuring aanbood. Het voertuig werd toen goedgekeurd en afgemeld bij de RDW. Betrokkene werd echter, voordat deze goedkeuring een feit was, op de 2^e mei een sanctie opgelegd voor het rijden met een niet APK-goedgekeurde auto. Betrokkene, was echter van mening dat voor de auto, op de dag van keuring, geen geldig APK-document vereist was[■] en ging in beroep waarna de zaak uiteindelijk bij het hof terecht kwam. Het hof oordeelde dat, ondanks het in de WVV 1994 opgenomen artikel 90 (bezwaar of administratief beroep tegen de weigering tot afgifte van een APK-goedkeuring), er kennelijk een in de praktijk gangbare oplossing is gevonden voor dit soort zaken: men neemt de auto weer mee, doet de noodzakelijke ingrepen en komt daarna opnieuw voor de keuring. Nu tijdens deze gang van zaken op de 2^e mei een sanctie werd opgelegd komt de tekst van artikel 4.6 Voertuigreglement nadrukkelijk in beeld. Het hof was van mening dat de tekst ervan ondubbelzinnig is en daarom ook doorslaggevend voor het oordeel. Betrokkene kon namelijk aannemelijk maken dat de auto op de 2^e mei, naar aanleiding van een aanvraag van een keuringbewijs, ter keuring werd aangeboden en dat deze keuring ook plaats vond. De inleidende beschikking en de daarop volgende, voor betrokkene negatieve, beslissingen van de OvJ en kantonrechter werden daarom door het hof vernietigd.

■ Voertuigreglement

Hoofdstuk 4. Periodieke keuring van voertuigen.

Afdeling 1. Uitzondering keuringsplicht. § 2. Overige uitzonderingen

Artikel 4.6

Artikel 72, eerste lid, van de wet geldt niet voor een motorrijtuig of een aanhangwagen op de dag waarop dat voertuig naar aanleiding van de aanvraag van een keuringsrapport aan een keuring wordt onderworpen.

Betrokkene maakt kennelijk onredelijk gebruik van het procesrecht. Toch volgt geen kostenveroordeling.

Hof Leeuwarden
2 juli 2003

Informatie vooraf.

Tot het “kennelijk onredelijk gebruik maken van het procesrecht”, wordt o.a. gerekend het door middel van ‘knippen en plakken’ samenstellen van een beroepschrift, bestaande uit allerlei motivaties die her en der te vinden zijn op internet. De kantonrechter in Groningen maakte korte metten met een betrokkene die met dit knip-en-plak-werk kennelijk “zand trachtte te strooien” in de raderen van de justitiële molen. Op verzoek van de officier van justitie werd de betrokkene veroordeeld tot betaling van €161 proceskosten. Zie eventueel Jurisprudentie V’knooppunt 140; blz. 33)

(*Enkelaar*)

De zaak.

Ook de advocaat-generaal bij het hof verzocht in een (*vermoedelijk soortgelijke*) zaak om veroordeling in de proceskosten (€161) van de betrokkene wegens het kennelijk onredelijk gebruik maken van het procesrecht. De AG grondde dit op artikel 20d, vierde lid, jo 13a, eerste lid van de WAHV (*Wet Mulder*).

In een eerder tussenvonnis oordeelde het hof dat er inderdaad sprake was geweest van een kennelijk onredelijk gebruik van het procesrecht.

In de hierop volgende periode herzag de AG echter zijn standpunt. Ingevolge artikel 1 van het Besluit proceskosten bestuursrecht kan een dergelijke veroordeling in de kosten namelijk alleen maar betrekking hebben op een aantal specifiek genoemde zaken. (*simpel verwoord: o.a. kosten gemaakt m.b.t. een advocaat, adviesbureau, deskundigen, telefoon- reis-, verblijf- en verletkosten; Enk.*)

Eén ervan luidt letterlijk: “kosten van door een derde beroepsmatig verleende bijstand”.

De door het OM opgevoerde kosten hadden echter betrekking op het schrijven van een verweerschrift door een juridisch parketmedewerker namens de AG. Dit waren dus geen kosten, realiseerde de AG zich, zoals bedoeld in artikel 1 van het bewuste besluit.

Het hof boog zich hierop verder over dit vraagstuk. Het raadpleegde onder meer de Nota en Memorie van toelichting, kamerstukken enz. aangaande de Algemene wet bestuursrecht. Hieruit viel eerstens op te maken dat onder de “kosten van door een derde beroepsmatig verleende bijstand” moet worden uitgegaan van kosten van professionele en externe rechtsbijstand. Ten tweede dat er níet onder valt: “niet professioneel verleende rechtsbijstand” en bovendien niet: “niet door derden verleende rechtsbijstand”. (*over deze laatste zin mag u evt. even nadenken. Enk.*)

Een en ander betekent - volgens de geraadpleegde literatuur - dat kosten, gemaakt door een interne juridische dienst of de juridische dienst van een zelfde groep bedrijven, niet voor een vergoeding in aanmerking komen.

Het hof kwam dan ook tot het oordeel dat de tijd, die door een juridisch medewerker van de AG werd besteed aan een verweerschrift, evenmin was aan te merken als “door een derde verleende juridische bijstand”. Daarop werd het verzoek van de advocaat-generaal om betrokkene te veroordelen in de proceskosten dan ook afgewezen.

De kantonrechter in Groningen oordeelde in november 2002, dat een betrokkene wegens onterecht gebruik maken van het procesrecht een vergoeding moest betalen.

Zie eventueel de link hier direct onder:

Mulder-betrokkene gaat in beroep met vanaf het internet ‘geknipte en geplakte’ argumenten. Er volgt een veroordeling in proceskosten vanwege kennelijk onredelijk gebruik procesrecht.

Rit naar het CBR-rijexamen en daarna weer terug naar huis. De instructeur is alléén juridisch bestuurder tijdens de heenreis en niét meer na een succesvol rijexamen.

Het hier besproken arrest van het Gerechtshof in Den Haag betekent misschien een kleine 'aardschok' voor rijkschoolhouders en rij-instructeurs. Eerstens moeten zij ervaren dat een collega-instructeur zich bijzonder onprofessioneel heeft gedragen. Belangrijker is echter, dat zij in de dagelijkse praktijk mogelijk financieel risico lopen als ze een geslaagde leerling in de lesauto of met de lesmotor weer naar huis laten rijden.

Gerechtshof Den Haag
8 februari 2002

Het ging hier om een rij-instructrice, die na een 'nachtje doorzakken', (nog) zwaar onder invloed van alcohol verkeerde terwijl een kandidaat onder haar toezicht naar het rijexamen reed. Hij reed met de lesauto ook weer onder haar toezicht terug naar huis, nadat hij het volledige rijexamen met goed gevolg had afgelegd.

Het hof boog zich over de vraag of de instructrice (bloedalcoholgehalte 1,3 ‰) zich tijdens de heen- én de terugreis had schuldig gemaakt aan overtreding van artikel 8 WVV 1994. Het oordeelde dat dit alleen maar het geval was tijdens de rit naar het examen toe, waarbij zij had gereden als "juridisch bestuurder". Tijdens de terugreis was zij geen bestuurder meer, doch slecht passagier.

Het hof kwam tot deze conclusie na het bezien van artikel 1, eerste lid, onder n van de WVV 1994 en artikel 1, onder f van het RVV 1990. In de WVV 1994 is vastgelegd dat er sprake kan zijn van (een feitelijke en) een juridische bestuurder. Deze laatste is degene die, overeenkomstig de bij Amvb (art. 1 onder f, RVV 1990) vastgestelde voorwaarde, geacht wordt het voertuig onder zijn onmiddellijk toezicht te doen besturen. In artikel 1 aanhef en onder f van het RVV 1990 staat opgenomen wie "bestuurder" is, namelijk: "degene die het motorvoertuig bestuurt of voor zover het betreft een motorvoertuig voor het besturen waarvan een rijbewijs B, C, D of E is vereist en dat is voorzien van een dubbele bediening, hij die rijonderricht geeft (...)". In de Wegenverkeerswetgeving staat niet vermeld wat onder rijonderricht moet worden verstaan. Daarop raadpleegde het hof artikel 1 van de Wet rijonderricht motorrijtuigen 1993. Daarin wordt bepaald wat binnen de kaders van deze WRM 1993 onder "rijonderricht" moet worden verstaan: "onderricht gericht op het bijbrengen van de rijvaardigheid en geschiktheid om aan het verkeer deel te nemen als bestuurder van een motorrijtuig, waarvoor een rijbewijs wordt gevorderd (...)".

Dit alles in aanmerking genomen, stelde het hof het volgende:

"De rit in een motorrijtuig met achter het stuur de examinandus na een geslaagd rijexamen kan in het licht van de aangehaalde bepalingen niet, althans niet vanzelfsprekend, worden gezien als gericht op het bijbrengen van rijvaardigheid en geschiktheid om aan het verkeer deel te nemen als bestuurder van een motorrijtuig. Evenmin is in casu van bijzondere afspraken tot nader onderricht gebleken. Gezien hetgeen hiervoor is overwogen kan de verdachte niet worden aangemerkt als juridisch bestuurder tijdens de rit na het rijexamen."

De rij-instructrice werd daarop vrijgesproken van het besturen onder invloed voor wat betreft de terugreis na het examen (zij was toen passagier) en alleen veroordeeld voor overtreding van artikel 8 WVV 1994 aangaande de rit náar het CBR-examen centrum. Toen was zij immers wél juridisch bestuurder.

De verdachte werd door het hof veroordeeld tot vier weken onvoorwaardelijke gevangenisstraf, te vervangen door 60 uur maatschappelijke dienstverlening en een onvoorwaardelijke ontzegging van de rijbevoegdheid voor een periode van 2 jaar. (Zij was al eens eerder veroordeeld voor het rijden onder invloed)

Opmerkingen n.a.v. dit arrest

Hoewel de vraag zich richtte op het feit of de instructrice zich al dan niet twee maal had schuldig gemaakt aan het 'rijden onder invloed', geeft het gerechtshof ondubbelzinnig aan dat er ná een "geslaagd" examen vrijwel nooit sprake kan zijn van het rijden onder toezicht. Er is dan, naar het

oordeel van het hof, nog maar één “bestuurder” aan boord. Dat is, gelet op de dagelijkse praktijk, vrijwel altijd de zielsgelukkige ex-examenkandidaat.

Dit arrest is daarmee een bevestiging van hetgeen hier en daar - onder meer op het PIVM - al veel langer werd geopperd: een ‘geslaagd’ rijexamen betekent dat de gelukkige niet meer naar huis mag rijden met de lesauto. Men is op dat moment immers (nog) niet in het bezit van een geldig rijbewijs. Dit laatste staat overigens ook letterlijk in het arrest: “Feitelijk beschikte A nog niet over een rijbewijs”. (A staat voor de geslaagde examenkandidaat)

Deze uitspraak heeft mijns inziens ook gevolgen voor motor-examens. Hoewel er in zo’n geval nooit sprake is van het rijden ‘onder toezicht’, mag een geslaagde kandidaat evenmin met de lesmotor terug naar de rijsschool rijden. Zie daarvoor de tekst van artikel 2, eerste lid van het Reglement rijbewijzen. Daar staat dat men op de motor niet in het bezit hoeft te zijn van een rijbewijs tijdens de opleiding voor het praktijkexamen A én tijdens dit examen. De situatie is dus identiek.

Onder het regime van de vorige Wegenverkeerswet kon men, met een oproepkaart voor het A-examen, de gehele examendag met de lesmotor rijden. Dit was dus een ‘betere’ regeling, maar die is al bijna 10 jaar niet meer van kracht.

De politie zal in dit soort situaties waarschijnlijk niet verbaliseren. Ik zie meer risico in het geval dat een geslaagde leerling tijdens de terugrit een (fors) ongeval veroorzaakt.

Polisvoorwaarden zijn erg strikt voor wat betreft het bezit van een geldig rijbewijs en verzekeraars raken niet graag geld kwijt als ze dat enigszins kunnen voorkomen, zeker niet als het om grote(re) bedragen gaat ...

Nu dit arrest het licht heeft gezien, zit er een grotere kans in dat men aan de benadeelde partij uitgekeerde bedragen zal trachten te verhalen op de verzekerde / rijsschoolhouder.

Nog iets: het is strafbaar iemand een ‘rijbewijsplichtig voertuig’ ter beschikking te stellen, wetende dat de betrokkene geen rijbewijs heeft (Art. 47 Wetboek van Strafrecht)

Misschien ben ik een doemdenker, maar als ik rijsschoolhouder was zou ik er voor kiezen de auto of de motor zélf terug te rijden vanaf het examencentrum óf de motor op een aanhangertje mee naar huis nemen.

Elke medaille heeft natuurlijk een keerzijde: de geslaagde kandidaat kan nu met een gerust hart een drankje nemen op de geleverde prestatie. Voor zover ik weet is er in vrij veel examencentra wel een bar aanwezig ...

*Paul Enkelaar
Expertisecentrum Verkeer en Vervoer
Politieacademie Apeldoorn*